



SOS DEČIJA
SELA
SRBIJA

**OBRATI SE
ZA POMOĆ I
ZAŠTITU SVOJIH
PRAVA!**



Zaštitnik građana je naziv na srpskom jeziku za instituciju **ombudsmana**, koja je prvi put osnovana upravo pod tim imenom u Švedskoj 1809. godine, a kasnije i u velikom broju zemalja Evrope i sveta. Reč ombudsman na švedskom jeziku označava osobu koja „ima sluha za narod“. Od tada pa do danas ovlašćenja ombudsmana se nisu značajno promenila. Sinonimi koji se širom sveta koriste za naziv ove institucije su: ombudsman, narodni advokat, branilac naroda, javni branilac, medijator, parlamentarni komesar/poverenik.

Ko je Zaštitnik građana?

Zaštitnik građana je državni organ koji postoji od 2007. godine i bavi se unapređivanjem i zaštitom prava građana, a posebno prava deteta i drugih osetljivih grupa. On je nezavistan i samostalan u svom radu.



Kako Zaštitnik građana štiti tvoja prava?

On to radi tako što kontroliše da li zdravstvene ustanove, policija, škola, ustanove socijalne zaštite (centri za socijalni rad, domovi za decu i omladinu), poštuju tvoja prava i kako se odnose prema njima.

Ko bira Zaštitnika građana?

Zaštitnika građana biraju predstavnici građana (poslanici) u Narodnoj skupštini Republike Srbije na period od osam godina i on njima odgovara za svoj rad, a ima i svoje zamenike.

Šta je Panel mladih savetnika?

Zaštitnik građana je u svoj rad uključio dečake i devojčice iz cele Srbije kroz osnivanje Panela mladih savetnika, kako bi imali priliku da ukažu na probleme sa kojima se susreću njihovi vršnjaci širom Srbije, da iznesu svoje stavove, ukažu na teme koje su bitne deci i mladima, a sve sa ciljem da se položaj svakog deteta u Srbiji poboljša. Panel mladih savetnika je telo koje brine o tome da se glas dece i mladih čuje.

Uloga, nadležnosti i ovlašćenja Zaštitnika građana

Svrha institucije Zaštitnika građana je da obezbedi poštovanje i primenu zakona i propisa kojima su garantovana određena prava građana, kontrolišući zakonitost i pravilnost rada državnih organa. On to radi na više načina:

- 1. Postupa po pritužbama građana** – odraslih, dece ili njihovih roditelja/staratelja, na rad državnih organa. To se čini kada postoje sumnje ili saznanja o povredi ili ugrožavanju ljudskih prava i sloboda;
- 2. Može da reaguje i bez pritužbe, po sopstvenoj inicijativi, na osnovu saznanja iz medija** (npr. slučajevi nasilja u školi o kojima se izveštava u medijima ili postoje objave na društvenim mrežama);



Nasilje, zlostavljanje i zanemarivanje dece nije dozvoljeno. Deca imaju pravo na zaštitu od ovakvog postupanja koje se može javiti u više oblika: fizičko nasilje, vređanje i ponižavanje, zastrašivanje, seksualno uznemiravanje ili zloupotreba, nemarno postupanje itd. Država je dužna da zaštiti svako dete i od lošeg postupanja roditelja ili odraslog zaduženog za brigu.

3. Predlaže donošenje novih i izmene postojećih zakona i drugih propisa iz svoje nadležnosti, ukoliko primeti da neki propis ne štiti prava građana, a posebno prava deteta na adekvatan način.

Pored toga, Zaštitnik građana posećuje mesta u kojima su smeštena osobe lišene slobode kako bi se uverio na koji način se prema njima postupa, a posebno prati kako se postupa prema deci, osobama sa invaliditetom i drugim ranjivim grupama.

Zaštitnik građana radi i na promociji prava deteta, edukuje decu, mlade i odrasle o pravima deteta i načinima njihove zaštite.

Kada se možeš obratiti Zaštitniku građana?

Zaštitniku građana se možeš obratiti za pomoć onda **kada smatraš da je neko od tvojih prava narušeno i kada drugi državni organi nisu uspeali da ti pomognu.**



U zavisnosti od problema koji imaš, **organi i institucije kojima možeš da se obratiš pre Zaštitnika građana su:**

- škola i zaposleni u njoj (odeljenski starešina, psiholog/pedagog, direktor);
- dom zdravlja ili bolnica, zaštitnik prava pacijenata;
- centar za socijalni rad
- jedinica lokalne samouprave (službe u opštini ili gradskoj upravi);
- policija;
- ministarstva i drugi državni organi.

Zaštitniku građana ne možeš da se žališ na:

Narodnu skupštinu, Vladu, predsednika naše zemlje, sudove i tužilaštva, kao i na svoje vršnjake i druge građane kada smatraš da krše tvoja prava.

Ukoliko nisi siguran ko je nadležan da štiti neko tvoje pravo, Zaštitnik građana ti može dati savet kome treba da se obratiš kako bi svoja prava zaštitio.

Kako možeš da se obratiš Zaštitniku građana?

Zaštitniku građana se možeš obratiti na tri načina:

- podnošenjem pritužbe;
- telefonskim pozivom na brojeve telefona:



011/2068-100 ako zoveš između 8 i 16 časova;

064/876-8505 ako zoveš između 16 i 22 časa.

- posetom i razgovorom sa nekim od zaposlenih u kancelarijama Zaštitnika građana na adresi:

Deligradska br. 16 u Beogradu, između 9 i 16 časova svakog radnog dana.

To za tebe može uraditi i neko drugi, na primer roditelj ili neka druga osoba koja se brine o tebi ili ti pruža podršku. Pritužba Zaštitniku građana bi trebalo da sadrži ime, prezime i kontakt osobe koja mu piše, opis povrede prava, državni organ na koji se pritužba odnosi.

Pritužbu možeš napisati sam/sama, uz pomoć osobe kojoj veruješ ili zaposlenog u Zaštitniku građana. Najjednostavnije je da popuniš obrazac koji možeš da pronađeš na internet stranici Zaštitnika građana na ombudsman.rs/index.php/pritužba, u njegovim prostorijama ili na kraju ove brošure. Pritužbu možeš da napišeš na srpskom ili nekom drugom jeziku koji koristiš i da je pošalješ poštom na adresu:

Deligradska br. 16, 11 000 Beograd

ili

elektronskim putem na adresu pisarnica@ombudsman.rs

Ko je Poverenik za zaštitu ravnopravnosti?

Poverenik za zaštitu ravnopravnosti je nezavisna i samostalna institucija koja štiti građane od svih oblika i slučajeva diskriminacije i brine o tome da svi budemo ravnopravni i da imamo ista prava, bez obzira na pol ili druge karakteristike svakog od nas.



Šta je diskriminacija?

Svako neopravdano pravljenje razlike ili različito postupanje prema pojedincima ili grupama na osnovu nekog ličnog svojstva koje ih čini „različitim” predstavlja diskriminaciju. Najjednostavnije rečeno, suština diskriminacije je u nejednakom postupanju prema jednakima i u jednakom postupanju prema nejednakima.

Svaka osoba je različita, ali zbog toga niko ne sme da je isključuje, ograničava, ponižava ili dovodi u nepovoljan položaj.

Zakonom je zabranjena diskriminacija na osnovu bilo kog ličnog svojstva, koje se zasniva na:

rasi

boji kože

precima

državljanstvu

nacionalnoj pripadnosti

etničkom poreklu

jeziku

verskim ili političkim ubeđenjima

polu

rodnom identitetu

seksualnoj orijentaciji

imovnom stanju

rođenju

genetskim osobenostima

zdravstvenom stanju

invaliditetu

bračnom i porodičnom statusu

osuđivanosti

starosnom dobu

izgledu

nekom drugom stvarnom ili pretpostavljenom ličnom svojstvu

OHRABRUJEMO TE DA UPOZNAŠ SVOJA PRAVA I OSTVARIŠ IH!



Fondacija SOS Dečija sela Srbija

Bulevar kralja Aleksandra 251, Beograd

✉ fondacija@sos-decijasela.rs

☎ 011/ 3989 776

SOS Dečije selo Kraljevo

Prvomajska 46-A, Kraljevo

✉ office@sos-decijasela.rs

☎ 036/ 375 451 i 036/ 375 450



**SOS DEČIJA
SELA
SRBIJA**

www.sos-decijasela.rs



Kako možeš da se obratiš Povereniku za zaštitu ravnopravnosti?

Možeš zakazati sastanak preko brojeva telefona 011 243 80 20; 011 243 64 64, svakog radnog dana, od ponedjeljka do petka, u periodu od 8:30 do 16:30h.

Takođe, **možeš poslati mejl** na adresu poverenik@ravnopravnost.gov.rs ili **pismo** na adresu:

Poverenik za zaštitu ravnopravnosti

Bulevar kralja Aleksandra br. 84

11 111 Beograd



Kome još možeš da se obratiš za podršku?

Pogledaj spisak važnih telefona institucija i organizacija (pozivi su besplatni) koje pružaju pomoć deci i mladima:

Nacionalna dečija linija: 116 111, radno vreme: 24/7

Nacionalna SOS linija za žene žrtve nasilja: 0800 222 003, radno vreme: 24/7

SOS telefon za prijavu nasilja preko interneta: 19833, radno vreme: 7.30 – 15.30

SOS linija za prevenciju suicida: 011 7777 000, radno vreme: 24/7

Centar za mlade (CEZAM)

CEZAM nudi besplatno psihosocijalno savetovanje mladima uzrasta od 10 do 30 godina. Ne treba ti knjižica, niti uput. U CEZAM-u se dešavaju i edukativne i wellness aktivnosti za mlade. Zakaži svoj termin putem Instagrama na [@cezam.bgd](https://www.instagram.com/cezam.bgd), a prati ih putem Tik Tok-a na [cezam.bgd](https://www.tiktok.com/@cezam.bgd).



Podrška za mlade roditelje:

Roditeljski telefon 0800 007 000, radno vreme: 16 – 22

"Halo beba" 011 7158 444, radno vreme: 24/7

Ova brošura napravljena je u okviru Sporazuma o saradnji koji je organizacija SOS Dečija sela Srbija potpisala sa Zaštitnikom građana Republike Srbije 19. januara 2024. godine, sa ciljem da zajedničkim radom doprinesemo da učesnici programa SOS Dečijeg sela Srbija budu upoznati sa nadležnostima ove institucije i dostupnim mehanizmima zaštite prava, kao i drugim vidovima podrške.